

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 33/2011-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. apríla 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť Ing. M. J., K., pôvodne zastúpeného advokátom JUDr. P. Š., B., neskôr JUDr. P. R., K., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Cb 14/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. M. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Cb 14/2008 porušené bolo.
2. Ing. M. J. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť Ing. M. J. trovy konania v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. P. Š., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 33/2011-11 z 3. februára 2011 prijal na ďalšie konanie sťažnosť Ing. M. J. (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Cb 14/2008.

V podstatnej časti sťažnosti sťažovateľ uviedol:

„Sťažovateľ dňa 21. 01. 2008 doručil porušovateľovi návrh na začatie konania o zaplatenie 125 000,- Sk. t. j. 4 149,24 EUR s prísl., do dnešného dňa však nebolo vydané meritórne rozhodnutie vo veci. Návrh bol pôvodne zaevidovaný pod č. 31C 8/2008.

Výzvou zo dňa 23. 01. 2009 pod č. 32Cb 14/2008 porušovateľ vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 248,59 EUR.

Sťažovateľ dňa 02. 02. 2009 doručil porušovateľovi kolkové známky v hodnote 250,00 EUR titulom zaplatenia súdneho poplatku.

Porušovateľ dňa 28. 07. 2010 zaslal sťažovateľovi predvolanie na pojednávanie.

Dňa 19. 08. 2010 sťažovateľ doručil Okresnému súdu Košice II. sťažnosť na postup súdu v zmysle ust. §-u 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z.

Predseda Okresného súdu Košice II. odpoveďou zo dňa 06. 09. 2010 sp. zn. Spr. 114/2010 sťažnosť na prietahy v konaní vedenom na súde pod č. 32Cb 14/2008 uznal za dôvodnú. Podľa vyjadrenia predsedu Okresného súdu Košice II. konajúci zákonný sudca

bol s predmetnou sťažnosťou oboznámený a upozornený na potrebu konať bez zbytočných prietáhov.

Na základe uvedeného skutkového stavu mám za to, že postupom prvostupňového súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“

Sťažovateľ svoje tvrdenia o porušovaní svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy odôvodnil tým, že jeho vec *„bola zaťažená takou právnou, resp. faktickou obťažnosťou, aby súd musel viac ako 32 mesiacov od podania návrhu čakať na vytyčenie prvého pojednávania“*. On sám *„vystupoval v konaní aktívne a zákonne, na výzvu súdu hneď uhradil súdny poplatok, osobne podal na podateľni súdu a v neposlednom rade viackrát sa osobne informoval v informačnej kancelárii o stave konania“*.

K postupu konajúceho súdu uviedol, že *„je postihnutý neprimeranými prietahmi a s tým spojenou nekvalifikovanosťou a nezodpovednosťou“*.

Prietahy v konaní podľa neho nastali *„od 22. 01. 2008 do 23. 01. 2009 a od 03. 02. 2009 doteraz“*.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Ing. M. J., bytom K. na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov, podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II. v konaní vedenom pod č. 32Cb 14/2008 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Košice II. prikazuje, aby v konaní sp. zn. 3 Cb 14/2008 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. M. J. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 30 000,00 EUR (slovom tridsať tisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Košice II. povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice II. je povinný zaplatiť Ing. M. J. náhradu trov konania vo výške 254,88,- EUR, na účet právneho zástupcu JUDr. P. Š....“

II.

Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 32 Cb 14/2008 ústavný súd zistil takýto priebeh konania:

Dňa 21. januára 2008 bola okresnému súdu doručená žaloba, ktorá bola zaevidovaná pod sp. zn. 31 C 8/2008 a pridelená sudkyňi Mgr. J. K.

Dňa 22. januára 2008 sudkyňa dala kancelárii pokyn predložiť spis podateľni súdu na pridelenie náhodným výberom sudcovi registra Cb.

Dňa 22. januára 2008 bol spis preradený do oddelenia „Obchodné veci“ a je ďalej vedený pod sp. zn. 32 Cb/14/2008 a pridelený sudcovi JUDr. L. H.

Dňa 23. januára 2009 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku 248,50 €.

Dňa 2. februára 2009 sťažovateľ zaplatil súdny poplatok.

Dňa 15. októbra 2010 odporca doručil plnú moc pre advokátku JUDr. D. H.

Dňa 22. októbra 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli sťažovateľ aj odporca prítomní. Z dôvodu doplnenia dokazovania bolo pojednávanie odročené na 3. december 2010. Bude predvolaná svedkyňa Ing. M. S.

Dňa 25. októbra 2010 právna zástupkyňa sťažovateľa oznámila adresu svedkyne S.

Dňa 28. januára 2011 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol sťažovateľ prítomný. Okresný súd žalobu zamietol.

Dňa 28. marca 2011 sťažovateľ doručil okresnému súdu odvolanie proti rozhodnutiu z 28. januára 2011. Súdny poplatok za odvolanie nezaplatil.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (II. ÚS 21/01, IV. ÚS 253/04, II. ÚS 346/2010).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, II. ÚS 532/2010, III. 406/2010), ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 32 Cb 14/2008 podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Predmetom konania je majetkový spor sťažovateľa, v ktorom vystupuje na strane žalobcu. Agenda tohto druhu tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Vec z právneho hľadiska nevykazuje znaky náročnosti. Ústavný súd vychádzajúc z doterajšieho priebehu konania konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by zdôvodňovali jeho priebeh z dôvodu zložitosti.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, tento, hoci bol právne zastúpený, súdny poplatok za návrh nezaplatil s podanou žalobou, ale až na výzvu konajúceho súdu, rok po podaní žaloby. Určiť výšku súdneho poplatku pritom nebolo nijak zložité, v konaní sa žalobca domáha zaplatenia konkrétnej sumy, 125 000 Sk. V ďalšom bol sťažovateľ v konaní aktívny.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup okresného súdu.

Zo spisu okresného súdu, ktorý si ústavný súd zadovážil, vyplýva, že konanie na okresnom súde prebiehalo od 21. januára 2008. Prvý úkon urobil okresný súd 23. januára 2009. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo po viac ako dvoch rokoch od podania žaloby.

Do podania sťažnosti ústavnému súdu bolo vo veci nariadené ešte jedno pojednávanie a v merite veci okresný súd rozhodol 28. januára 2011 tak, že žalobu zamietol.

Ústavný súd konštatuje, že v priebehu konania došlo k pried'ahom v konaní, v období od februára 2008 do 23. januára 2009 (11 mesiacov) a od 2. februára 2009 do 22. októbra 2010 (20 mesiacov). V tomto období okresný súd vo veci neurobil žiaden úkon.

Ústavný súd preto po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu konštatuje, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 32 Cb 14/2008 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, môže prikázať, aby ten, ktorý tieto práva porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že konanie na okresnom súde skončilo jeho rozhodnutím 28. januára 2011, ústavný súd vo výroku tohto nálezu v tomto štádiu konania neprikázal, aby okresný súd vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 €, ktoré odôvodnil tým, že „*utrpel značnú finančnú stratu*“, ale aj „*dlhotrvajúcou traumou v psychickej zložke jeho osobnosti*“.

Ústavný súd sťažovateľovi priznal primerané finančné zadostučinenie v sume 1 500 €, pričom vychádzal z toho, že okresný súd sám po podaní sťažnosti na prietahy v konaní sťažovateľom predsedovi súdu (19. augusta 2010) odstránil vytýkané nedostatky vo svojom postupe, a k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa došlo napokon meritórnym rozhodnutím vo veci 28. januára 2011 (bez významu nie je ani skutočnosť, že okresný súd nepovažoval sťažovateľov nárok za oprávnený a žalobu zamietol. Sťažovateľ ani jeho právny zástupca túto skutočnosť ústavnému súdu neoznámili).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov v platnom znení za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) za jeden úkon 120,23 €. Ďalej priznal ústavný súd právnomu zástupcovi sťažovateľa dvakrát náhradu režijného paušálu za jeden úkon 7,21 €. Spolu priznal náhradu trov konania v sume 254,88 €. Ústavný súd vyslovil povinnosť okresného súdu uhradiť trovy právneho zastúpenia právnomu zástupcovi sťažovateľa JUDr. P. Š., ktorý vo veci vykonal všetky úkony, za ktoré ústavný súd sťažovateľovi priznal náhradu trov konania tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2011